

Reglemente för intern kontroll

Inledning

Av 6 Kap. 6 § Kommunallagen (2017:725) framgår att nämnderna var och en inom sitt område ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Detsamma gäller när skötseln av en kommunal angelägenhet med stöd av 10 kap. 1 § har lämnats över till någon annan.

§1 Syfte och mål

Detta reglemente syftar till att säkerställa att såväl den politiska som den professionella ledningen samt övrig personal i kommunen samverkar för att med en rimlig grad av säkerhet kunna uppnå följande mål med den interna kontrollen:

- ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet
- tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten
- efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.
- säkra tillgångar och förhindra förluster
- eliminera och upptäcka allvarliga fel
- befrämja etik och moral
- skydda personalen mot oberättigade misstankar om oegentligheter

Tillämpning

Begreppet *rimlig grad av säkerhet* innebär att en avvägning mellan kontrollkostnad och kontrollnytta ska göras. Vid bedömning av kontrollnyttan ska inte enbart ekonomiska faktorer vägas in, utan även vikten av att upprätthålla förtroendet för verksamheten hos alla intressenter.

Målet *ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet* innebär bl. a att ha kontroll över ekonomi, prestationer och kvalitet samt att säkerställa att fattade beslut verkställs och följs upp i förhållande till fastställd verksamhetsplan.

Målet *tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten* innebär att kommunstyrelsen, nämnderna samt de verksamhetsansvariga ska ha tillgång till rättvisande räkenskaper. Därutöver ingår en ändamålsenlig och tillförlitlig redovisning av verksamhetens prestationer avseende kvantitet och kvalitet samt övrig relevant information om verksamheten och dess resursanvändning.

Målet *efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.* innefattar lagstiftning och föreskrifter såväl som kommunens interna regelverk och policys samt ingångna avtal med olika parter.

Målet *säkra tillgångar och förhindra förluster* innebär att det är särskilt viktigt att kontrollrutinerna är tillräckliga kring de processer där pengar (kontanter eller värdepapper) samt andra stödbegärliga tillgångar hanteras.

Målet *eliminera eller upptäcka allvarliga fel* gäller både avsiktliga och oavsiktliga fel.

Målet *befrämja etik och moral* innebär att kommunstyrelse och nämnder har ett ansvar för att nödvändiga regler och policys finns samt att alla aktörer ansvarar för en god kontrollmiljö.

Målet *skydd för personalen mot oberättigade misstankar om oegentligheter* uppnås bl a genom att personalen har tillräckliga kunskaper och att intern kontroll uppfattas som en naturlig del i de olika verksamhetsprocesserna. Detta gäller även frågor om gåvor, representation och andra förmåner, dvs. bestickning i betydelsen tagande av muta.

§2 Modell för intern kontroll

Intern kontroll ska ses som ett hjälpmedel och en integrerad del i verksamhetens grundläggande processer för att uppnå målen. Viktiga beståndsdelar för en god intern kontroll är:

- Kontrollmiljön
- Riskanalyser
- Kontrollaktiviteter
- Information och kommunikation
- Uppföljning

Tillämpning

Kontrollmiljön skapas av aktörerna samt hur de samverkar i organisationen och handlar om den förståelse och acceptans som finns i organisationen för intern kontroll. Viktigt för kontrollmiljön är de regler, policy och målsättningar som finns samt ledningens signaler om grundläggande värderingar och förhållningssätt. Det gäller att skapa en kultur där samtliga, såväl politiker som anställda, är väl förtrodda med vilka spelregler som gäller. Kontrollmiljön utgör grunden på vilken övriga beståndsdelar vilar.

Riskanalyser. Att identifiera, analysera och prioritera olika risker ska vara en ständigt pågående process och är avgörande för kommunens möjligheter att nå sina mål och slutligen avgöra hur riskerna ska värderas och hanteras. Riskanalyser syftar till att föregripa och undanröja eventuella risker samt skapa en beredskap för oväntade händelser. Riskanalyserna ska beakta väsentlighet och sannolikhet.

Kontrollaktiviteter utgörs bland annat av att följa upp om de regelverk som har beslutats verkligen följs. Kontrollaktiviteter är de konkreta åtgärder som vidtas för att motverka, minimera eller helst eliminera de risker som finns. Det kan även handla om att säkerställa beredskap för att kunna hantera eller reagera på situationer som uppstår till följd av att olika händelser inträffar. Kontrollaktiviteterna ska så långt det är möjligt integreras i de ordinarie verksamhetsprocesserna.

Information och kommunikation mellan aktörer och olika organisatoriska nivåer är en viktig förutsättning för en effektiv intern kontroll. En effektiv intern kontroll förutsätter att det finns en väl fungerande information och kommunikation både vertikalt och horisontellt i organisationen. Det handlar om att resultatet av de direktiv som ges av de förtroendevalda ska återrapporteras av förvaltningen men även om att verksamheten har god kunskap om rutiner, processer, aktiviteter och resurser. Ledningen på olika nivåer har ansvar för att säkerställa att den information som krävs för att styra, följa upp och rapportera verksamheten erhålls.

Uppföljning syftar till att kontinuerligt utvärdera kontrollsystemet för att säkerställa att detta fungerar på avsett sätt, det vill säga att kontrollerna verkligen ger väsentlig information.

Via uppföljningen sker en analys av existerande kontroller och att kontroller i rutiner och processer baseras på aktuell riskbedömning. Det handlar om riskprioritering och att identifiera kontrollmoment samt implementera övertygande kontrollinformation och uppföljningsprocedurer i organisationen. Uppföljningen ska resultera i förslag till förbättringar i syfte att stärka styrningen och den interna kontrollen. Uppföljning sker med hjälp av internkontrollplanerna. Slutligen handlar det om att säkerställa att resultatet av den interna kontrollen utvärderas och rapporteras till rätt nivå i organisationen (kommunstyrelsen), att viktiga observationer prioriteras och brister åtgärdas i förvaltningen.

Organisation och ansvar

§3 Kommunstyrelsen och nämnderna

Med nämnder avses i reglementet kommunstyrelsen, överförmyndarnämnden och valnämnden. Valnämndens ansvar för intern kontroll inträder i de perioder valnämnden är aktiv.

Kommunstyrelsen har det *övergripande ansvaret* för att tillse att det finns en god intern kontroll. I detta ligger ett ansvar för att en organisation kring intern kontroll upprättas inom kommunen samt att kommunövergripande reglemente och anvisningar upprättas, följs och utvecklas utifrån kommunens kontrollbehov.

Kommunstyrelsen och nämnderna har det *yttersta ansvaret* för att tillse att det finns en god intern kontroll inom respektive ansvarsområde och har även det *operativa ansvaret* för den interna kontrollen.

Jävsnämnden bedriver ingen egen verksamhet och har ingen egen tjänstemannaorganisation. I de fall riskanalysen visar att kontrollpunkter berör jävsnämndens arbete tas dessa punkter med i kommunstyrelsens övergripande internkontrollplan.

Tillämpning

I detta ansvar ligger att upprätta en organisation för intern kontroll inom kommunen, att den fungerar på ett ändamålsenligt sätt samt att rapporteringen av den interna kontrollen är tillfredsställande. Vidare ingår att tillse att upprättat reglemente och tillämpningar efterlevs och att vid behov utforma ytterligare regler.

Kommunstyrelsen har ansvar för att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter samt ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet.

§4 Kommunchefen

Inom kommunens samtliga verksamhetsområden ansvarar kommunchefen för att konkreta anvisningar utformas för att upprätthålla en god intern kontroll. I detta ansvar ligger att denna ska leda arbetet med att åstadkomma och upprätthålla en god intern kontroll.

Kommunchefen är skyldig att löpande rapportera till kommunstyrelsen, nämnderna och beredningarna om hur den interna kontrollen fungerar.

Tillämpning

Kommunchefen har det verkställande ansvaret och leder arbetet med intern kontroll. Kommunchefen ska minst en gång per år skriftligen rapportera till styrelsen och ge en samlad bedömning om hur den interna kontrollen fungerar. Allvarligare brott mot den interna kontrollen ska omedelbart rapporteras till styrelsen. Kommunchefen upprättar vid behov anvisningar som stöd i arbetet med intern kontroll.

§5 Verksamhetsansvariga

De verksamhetsansvariga cheferna på olika nivåer i organisationen är skyldiga att följa antaget reglemente och anvisningar om intern kontroll samt att informera övriga anställda om reglementets och anvisningarnas innebörd. Vidare har de att verka för att de anställda arbetar mot uppställda mål och se till att de arbetsmetoder som används bidrar till en god intern kontroll.

Brister i den interna kontrollen ska omedelbart rapporteras till närmast överordnad. I de fall bristerna berör den överordnade ska bristerna rapporteras till kommunchefen. I de fall bristerna berör kommunchefen ska bristerna rapporteras till kommunstyrelsen.

Tillämpning

Verksamhetsansvariga ska informera anställda om arbetet med intern kontroll och tillse att anställda arbetar mot uppställda mål och att de arbetsmetoder som används bidrar till en god intern kontroll. Brister som uppmärksammas ska omedelbart rapporteras till närmast överordnad.

§6 Övriga anställda

Övriga anställda är skyldiga att följa antagna regler och anvisningar i sin arbetsutövning. Brister i den interna kontrollen ska omedelbart rapporteras till närmast överordnad. I de fall bristerna berör den överordnade ska bristerna rapporteras till kommunchefen. I de fall bristerna berör kommunchefen ska bristerna rapporteras till kommunstyrelsen.

Tillämpning

Alla anställda ska aktivt arbeta med att uppmärksamma eventuella fel och brister och bidra till att snabbt åtgärda eventuella felaktigheter.

Att styra och följa upp arbetet med intern kontroll

§7 Styrelsen och nämndernas skyldigheter

Varje styrelse och nämnd har en skyldighet att styra och löpande följa upp det interna kontrollsystemet inom sina verksamhetsområden. Styrelsen och nämnderna ska som grund för sin styrning genomföra väsentlighets- och riskbedömningar för sin verksamhet.

Tillämpning

Som grund för planering, prioritering och uppföljning av internkontrollarbetet ska en väsentlighets- och riskanalys (riskbedömning) göras. Med väsentlighet avses de politiska, ekonomiska, mänskliga och tekniska konsekvenser som kan uppstå vid olika händelser och med risk avses sannolikheten för att icke önskvärda händelser inträffar.

§8 Intern kontrollplan

Styrelsen och nämnderna skall före mars månads utgång varje år anta en särskild plan för den interna kontrollen. Planen ska antas av styrelsen och nämnderna.

Tillämpning

Inför varje verksamhetsår ska styrelsen och nämnderna besluta om en särskild plan för uppföljning av den interna kontrollen. Olika granskningsområden bör väljas ut med utgångspunkt från en systematiskt genomförd och väl dokumenterad väsentlighets- och riskanalys.

Internkontrollplanen ska minst innehålla:

- Vilka kontrollmoment som ska göras
- Vilket kontrollmålet är
- Väsentlighets och riskanalys
- Riskbedömning
- Vilken metod som ska användas
- Kontrollens omfattning
- Vem som ansvarar för att utföra uppföljningen
- När kontrollen ska göras (tidpunkt och/eller frekvens)
- Hur uppföljningen ska rapporteras
- Till vem uppföljningen ska rapporteras

Det genomförda kontrollmomentet ska dokumenteras skriftligen och bevaras.

Kommunstyrelsen fastställer när rapport senast ska avlämnas. Genomförd uppföljning ska rapporteras oavsett utfall. Rapporten ska innehålla omfattning av utförd uppföljning, utfallet och eventuella vidtagna åtgärder. Rapporten ska också vid behov innehålla förslag på åtgärder för förbättring av kommunens rutiner och verksamhet.

§9 Uppföljning resultat och rapportering av arbetet med intern kontroll

Resultatet av uppföljningen av arbetet med den interna kontrollen ska, med utgångspunkt från antagen plan, vid behov löpande rapporteras till styrelsen och nämnderna. En sammanställning av resultatet av föregående års genomförda internkontrollarbete ska redovisas till kommunstyrelsen senast mars efterföljande år.

Rapportering ska samtidigt också ske till kommunens revisorer.

§ 10 Kommunstyrelsens skyldigheter

Kommunstyrelsen ska med utgångspunkt från nämndernas uppföljningsrapporter utvärdera kommunens samlade system för intern kontroll, och i de fall förbättringar behövs, vidta sådana.

Kommunstyrelsen skall även informera sig om hur den interna kontrollen fungerar i de kommunala företagen.